

HYVINVOIVA
KUOPIO 2030
-ohjelma

KUOPIO

Kuopio 2030

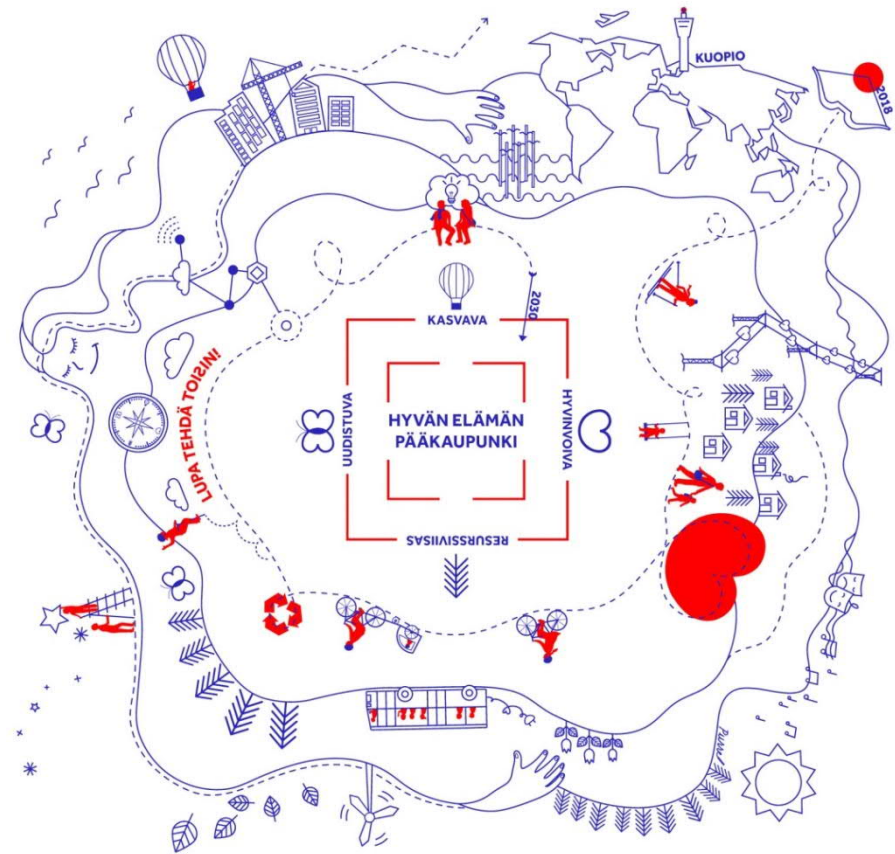
Hyvän elämän pääkaupunki

Terveyttä

Elinvoimaa

Arjen rikkautta

Lupa tehdä toisin!

KUOPIO

KUOPIO

Moni asiassa Kuopiossa on hyvin

SS 26.3.2018 [Kotimaa](#) Julkaistu 26.03.2018 08:14

Kuopio nousi suurten kaupunkien ykköseksi - kuopiolaiset ovat tyytyväisimpiä kotikaupunkiinsa

Kuopio on noussut asukastyytyväisyystutkimuksen ykköseksi. Kuva: Marko Happonen

Kuopiossa asuvat Suomen 20 suurimman kaupungin tyytyväisimmät asukkaat.

Asukkaiden hyvinvoinnin osalta
matkaa on kuitenkin vielä kuljettavana

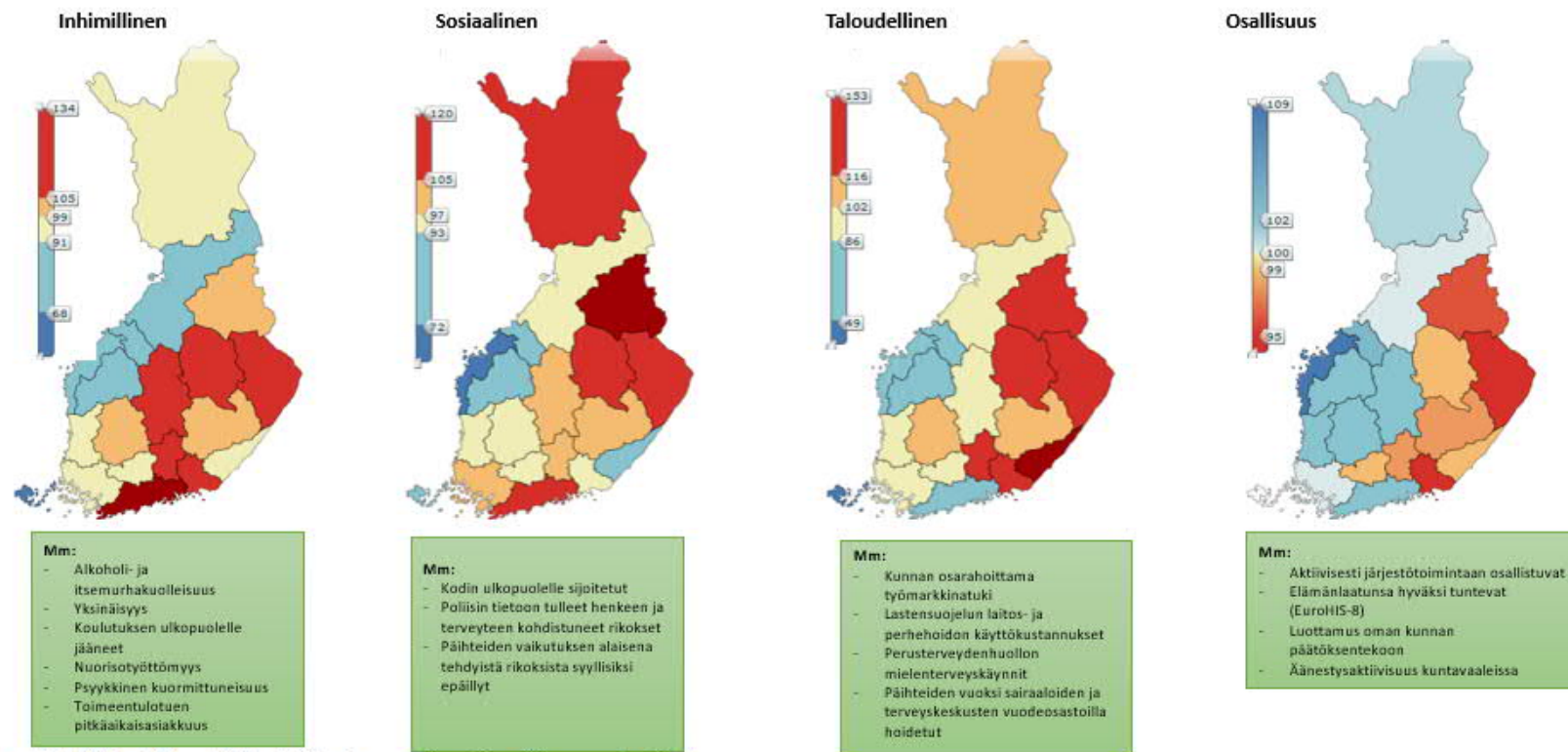
Sairastavuusindeksi (2013-2015, THL)

	THL:n sairastavuus- indeksi	Sepelvalti- motaui- indeksi	Aivoveri- suonitauti- indeksi	Tuki- ja liikuntaelin- sairausindeksi	Mielen- terveys- indeksi	Tapaturma- indeksi	Dementia- indeksi	Syöpä- indeksi
Espoo	71.9	71.2	79.3	41.0	65.7	84.4	98.7	101.8
Helsinki	80.9	84.6	93.2	51.3	79.6	83.5	92.2	107.1
Vantaa	84.4	80.5	94.6	65.5	80.4	81.3	105.5	106.4
Porvoo	86.4	91.9	94.8	72.7	77.5	86.2	107.1	104.7
Vaasa	90.6	86.7	89.0	70.2	102.8	94.9	85.0	99.4
Salo	93.5	86.6	94.3	100.9	91.0	92.6	82.7	95.9
Lappeenranta	94.4	125.9	96.5	83.2	92.6	89.0	108.1	94.3
Tampere	96.1	82.7	90.2	68.0	115.4	96.1	95.7	111.6
Turku	96.4	93.0	100.2	83.8	100.0	95.3	92.5	108.5
Hämeenlinna	97.1	84.6	97.9	81.4	107.7	107.3	84.9	102.7
Seinäjäki	98.5	80.6	83.3	90.7	109.1	98.4	123.1	101.6
Kouvola	99.1	88.2	87.7	113.3	98.4	94.8	92.9	101.1
Pori	100.8	87.9	111.6	115.1	90.8	118.5	54.3	103.4
Jyväskylä	102.6	89.5	94.7	89.8	120.1	113.8	118.6	86.6
Rovaniemi	104.5	106.9	99.8	107.2	106.4	122.6	87.5	93.6
Mikkeli	105.1	127.7	100.6	105.3	105.6	94.8	138.2	89.8
Lahti	108.6	101.4	117.8	91.9	124.3	105.3	107.8	101.8
Joensuu	113.1	110.1	93.6	114.3	126.1	132.3	117.6	88.3
Oulu	114.8	113.3	110.3	123.5	128.0	92.7	126.6	93.5
Kotka	118.5	109.4	107.7	142.9	101.9	93.1	193.2	117.8
Kuopio	128.5	131.1	97.5	138.1	160.8	113.2	117.4	93.9

!

Inhimillinen huono-osaisuus, sosiaaliset heijastevaikutukset, taloudelliset seuraukset sekä osallisuus maakunnissa vuosina 2011-2015

<https://kuntalehti.fi/blogit/sokra-tutkii-ja-kehittaa-huono-osaisuus-ja-osallisuus-maakunnissa/>

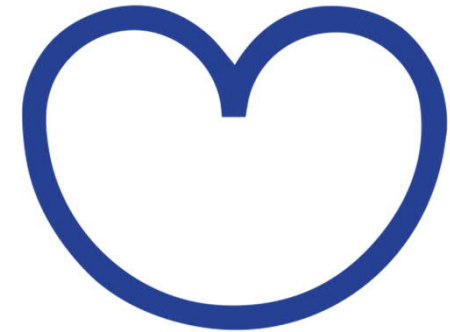
Hyvinvoiva Kuopio 2030 –ohjelman lähtökohdat

- Tiedolla johtamisen kehittäminen – Lähtökohtana tieto väestön hyvinvoinnin asuinaluekohtaisesta tilasta ja tarpeista
- Hyvinvoinnin edistämisen pitkäjänteisyyden ja vaikuttavuuden lisääminen
- Hyvinvointityön läpileikkaavuuden vahvistaminen – osatoteuttajien roolien selkiyttäminen
- Hyvinvointityön kytkeminen osaksi talouden seurannan raportointia
- Yhteiset tavoitteet – Hyvän elämän elementtien vahvistaminen
- Hyvinvointiviestinnän roolin vahvistaminen ja fokuksen selkiyttäminen

Hyvinvoiva Kuopio 2030 -ohjelman päämäärä

Hyvän elämän pääkaupunki 2030
– vision toteutuminen

Aukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden
koheneminen

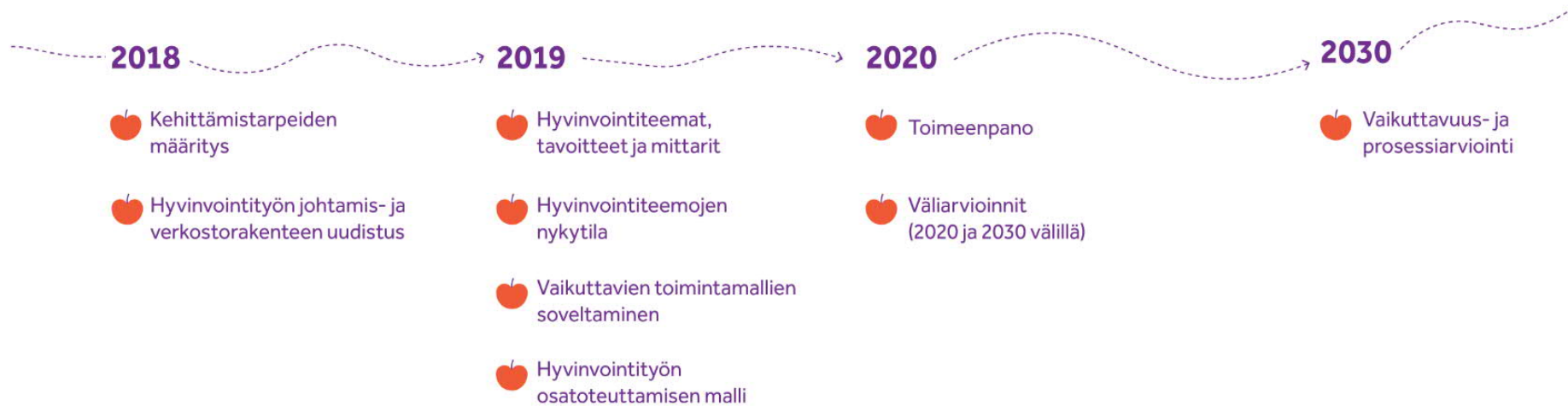

Ohjelman periaatteet

- Tiedolla johtaminen – Paras tieto käyttöön
- Suojaavien tekijöiden vahvistaminen
- Kumppanuus, yhdessä tekeminen ja avoimuus
- Kansainvälisyys
- Digitaalisuus

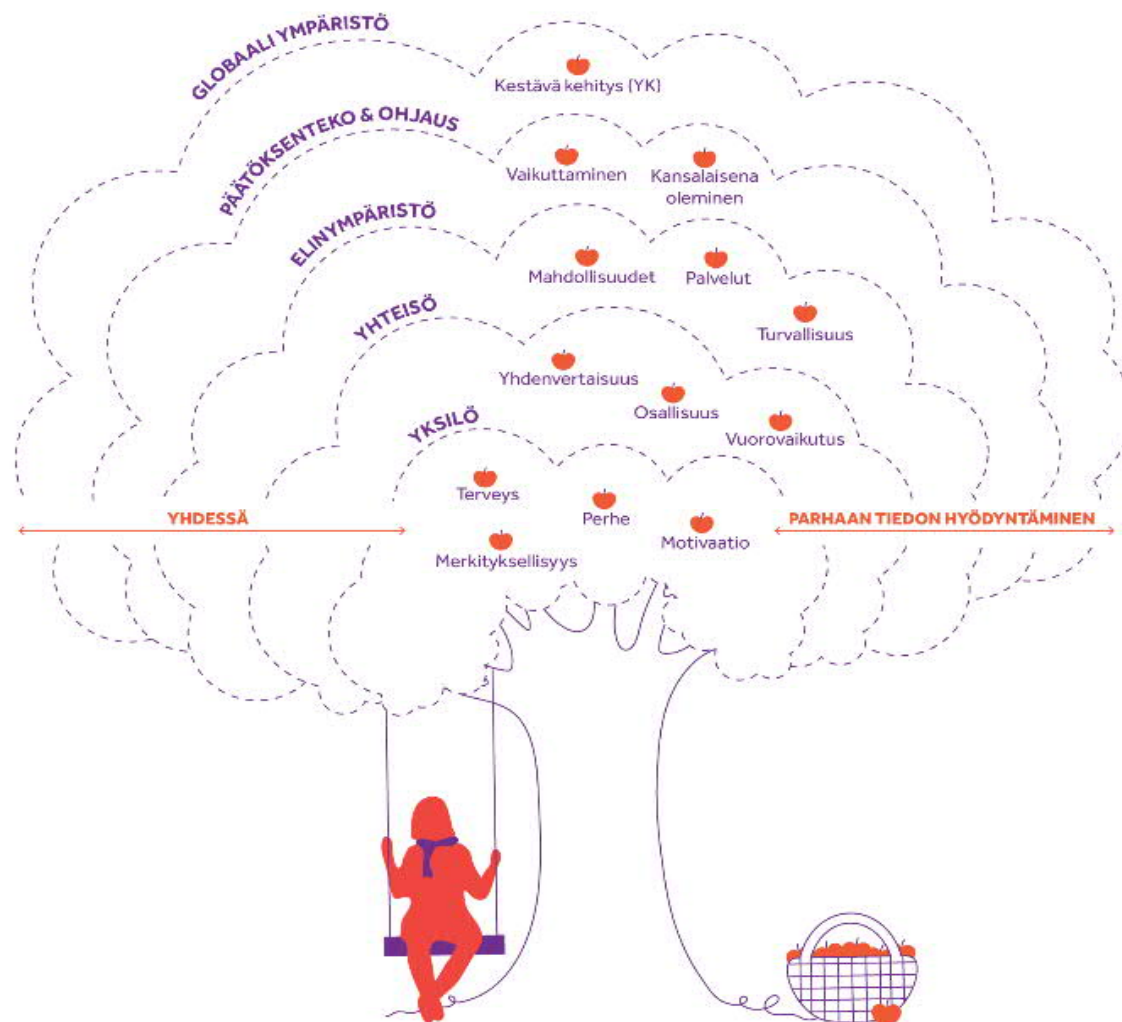
HYVINVOIVA KUOPIO 2030 -ohjelmatyön prosessi

Meidän Hyvinvoiva Kuopio 2030 –ohjelma

- Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
  - Kasvun ja oppimisen palvelualue
  - Terveysthuollon ja perusturvan palvelualue
  - Kaupunkiympäristön palvelualue
  - Elinvoima- ja konsernipalvelut
-
- Järjestöt
  - Itä-Suomen yliopisto + muut yhteistyöorganisaatiot
  - Asukkaat
  - Kaupunginvaltuusto

Kohti vaikuttavampaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä

Viitekehyksenä sosiaalisen laadun malli

Mäki-Opas ym. 2019. Työkalupakki vaikuttavaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Sosiaalinen laatu, elämänlaatu, vaikuttavuusindikaattorit, hyvät käytännöt, osallistavat työmenetelmät ja kypsyysanalyysi.

SOSIOEKONOMINEN TURVALLISUUS

= Suoja köyhyyttä ja muita materiaalisia riskejä vastaan, sekä palvelut ja tukitoimet auttamaan ongelmien yli.

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Työmarkkina-asema (*toimeentulon turvallisuus*)
- 2) Tulojen riittävyys
- 3) Terveyspalvelujen riittävyys
- 4) Sosiaalipalvelujen riittävyys
- 5) Toimeentulotuen riittävyys
- 6) Tyytyväisyys asumiskustannuksiin

SOSIAALINEN VALTAISTUMINEN

= Tasa-arvoiset elämän mahdollisuudet, tiedot ja taidot, ja mahdollisuus käyttää kapasiteettejaan maksimaalisesti itsensä ja yhteiskunnan hyväksi tavoilla, jotka tukevat hyvinvointia.

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Koulutustaso
- 2) Kyvykkyys ja toimintamahdollisuudet
- 3) Elintapojen terveellisyys
- 4) Osallistuminen terveyden edistämisen toimintaan
- 5) Riittävä tieto palveluista

SOSIAALINEN OSALLISUUS

= Osallisuus kaikissa yhteiskunnan taloudellisissa, poliittisissa ja muissa avaintoiminnoissa. Tunne siitä, että kuuluu yhteiskuntaan ja on osa yhteisöä, ja että voi vaikuttaa siihen, miten yhteiskuntaa kehitetään.

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Työmarkkinaosallisuus
- 2) Yksinäisyys
- 3) Syrjintä
- 4) Äänestysaktiivisuus kunta- ja eduskunta-vaaleissa
- 5) Osallistuminen järjestö- ym. toimintaan
- 6) Tyytyväisyys vapaa-ajan palveluihin

KOHEESIO (YHTEISKUNNAN "EHEYS")

= Saa elää yhteiskunnassa ja yhteisössä, joita luonnehtii luottamus julkiseen valtaan ja toisiin ihmisiin, toisista välittäminen, sekä mielipiteen ja ilmaisun vapaus.

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Luottamus toisiin ihmisiin
- 2) Luottamus julkiseen valtaan
- 3) Toisten auttaminen

... Ja koetun
elämänlaadun malli

FYYSINEN ELÄMÄNLAATU

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Arkea häiritsevä fyysinen kipua
- 2) Lääkehoidon tai muun hoidon tarpeellisuus päivittäisessä elämässä
- 3) Päivittäinen jaksaminen
- 4) Liikkumiskyky
- 5) Unen riittävyys
- 6) Päivittäinen toimintakyky
- 7) Työkyky

PSYKKINEN ELÄMÄNLAATU

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Elämästä nauttiminen
- 2) Elämän merkityksellisyys
- 3) Uusiin asioihin keskittyminen ja oppiminen
- 4) Tyytyväisyys omaan ulkomuotoon
- 5) Itsetunto
- 6) Kielteiset tunteet

SOSIAALINEN ELÄMÄNLAATU

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Ihmissuhteet
- 2) Ystäviltä saatu tuki
- 3) Sukupuolielämä

YMPÄRISTÖLLINEN ELÄMÄNLAATU

Vaikuttavuusindikaattorit:

- 1) Turvallisuus
- 2) Taloudelliset resurssit
- 3) Ympäristön terveellisyys
- 4) Tiedon saaminen
- 5) Mahdollisuudet vapaa-ajan toimintaan
- 6) Asuinalueen olosuhteet
- 7) Terveyspalveluiden saatavuus
- 8) Mahdollisuus julkisten liikennevälineiden käyttöön

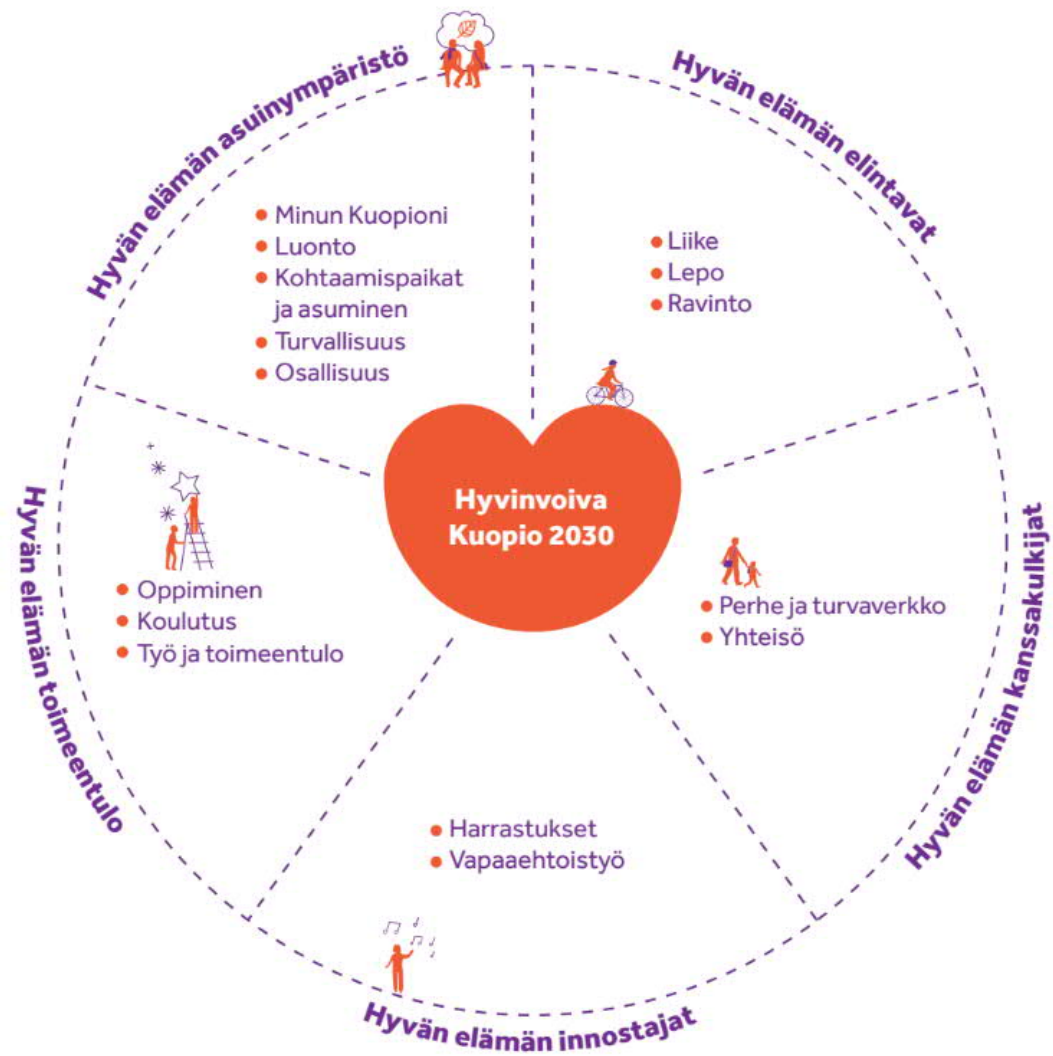
(Mäki-Opas ym. 2019, WHO 1998)

KUOPIO

Hyvinvoiva Kuopio 2030
Hyvän elämän elementit

HYVÄN ELÄMÄN ELINTAVAT

Liike

Koneistosi pysyy liikkeen avulla hyvässä kunnossa ja elinvoimaisena. Jokainen ylimääräinen askel on lahja itsellesi. On pääasia, että liikut - liike tuo hyvän mielen ja hyvä mieli liikuttaa.

Lepo

Helli itseäsi unella. Anna kehosi levätä, niin pysyt menossa mukana. Vaali leppoisan lupsakkaa kuopiolaista elämänrytmiä ja -asennetta. Lompsi Puijon laelle tai Kallaveden rantaan latautumaan ja hengittämään raikasta ilmaa.

Ravinto

Iloitse ruoasta ja syö värikkäästi. Kauneinkin kukka nuutuu heikolla ravinnolla. Kukoista ja vahvista elinvoimaasi hyvää tekevällä ruoalla.

HYVÄN ELÄMÄN KANSSAKULKIJAT

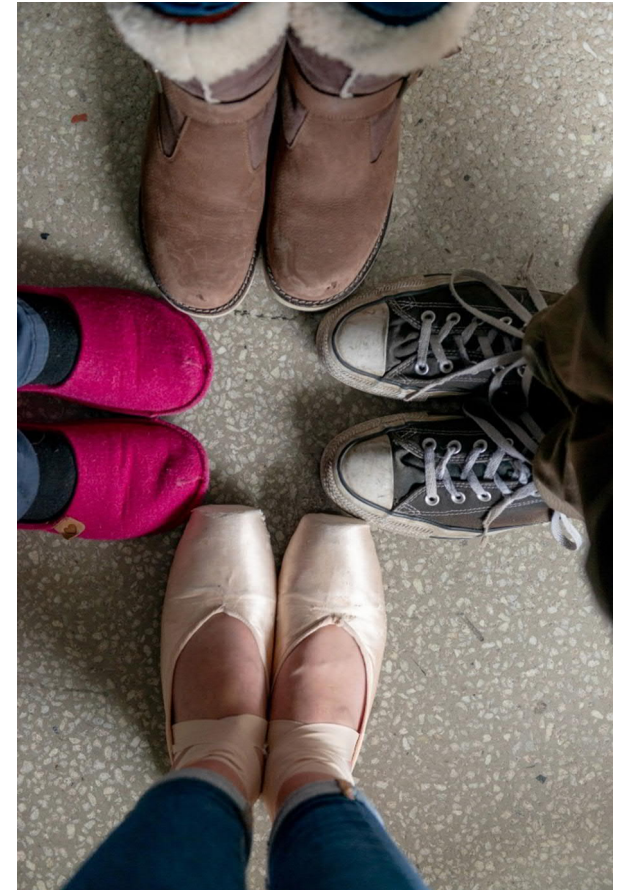

Perhe ja tukiverkko

Kun elämänmerellä myrskyää, kenen puoleen käännyt? Harva pärjää yksin eikä tarvitsekaan. Meitä on täällä monta ja monenlaista – ollaan toistemme tukena. Pidetään pienistä huolta, koska paikka, joka on paras lapsille, on paras kaikille. Ollaan mukavia toisillemme ja välitetään.

Yhteisö

Oman "heimon" voi löytää harrastuksen, naapuruston, lemmikin, intohimon, työn tai vaikka tietokoneruudun kautta. Porukkaan kuulumisen saa hyvälle mielelle. Kuopiolaiseksi ei aina synnytä, mutta kuopiolaiseksi kasvetaan. Kuopio on julistettu tärkeilyvapaaksi alueeksi. Tule ja ole sellaisena kuin olet.

HYVÄN ELÄMÄN TOIMEENTULO

Oppiminen ja koulutus

Jokaisella on omat vahvuutensa ja erilaiset tavat oppia. Säilytä lapsen uteliaisuus – mitä uutta voisin opetella tänään? Saat elämääsi rikkautta uuden oppimisesta, osaamisesta ja saavutuksista. Muista myös, että moka on lahja, virheistä oppii eniten! Opi elämästä, opi elämään.

Työ ja toimeentulo

Raha ei takaa onnea, mutta sopivissa määrin helpottaa elämää kummasti. Opiskele uusi ammatti tai perusta yritys – ole avoin uudelle. Hyvän elämän pääkaupunki rakentuu jokaisen panoksella – palapelissäkin kaikkia paloja tarvitaan, jotta syntyy taideteos. Löydä työllesi ja tekemisellesi merkitys.

HYVÄN ELÄMÄN INNOSTAJAT

Harrastukset

Mikä saa sydämesi laulamaan? Mikä saa pilkkeen silmäkulmaasi? Mikä on niin innostavaa, että asian ajattelu saa hymyn huulille? Tee juuri sitä!

Vapaaehtoistyö

Kun teet hyvää toiselle, se tekee hyvää sinulle. Kokeileppa! Maailmassa on paljon avun ja tekijöiden tarvitsijoita ja myös niitä, jotka haluavat osallistua ja auttaa – saadaanhan nämä kohtaamaan? Tee vähän tai paljon – teet merkityksellistä työtä.

HYVÄN ELÄMÄN ELINYMPÄRISTÖ – MINUN KUOPIONI

Luonto

Luonto on meissä: koukkaa luontoon, löydät itsesi. Vihreää, sinistä ja valkoista – hyödynnäthän hyvän elämän voimapaikat lähelläsi? Kosketa ja kuuntele, hengitä ja katsele, haista ja maista, liiku ja leiki – luonnossa saat monta karpästä kerralla.

Kohtaamispaikat ja asuminen

Ihmiset luovat kohtaamispaikat, naapuruston, kodin ja tunnelman. Kuopiossa ei puhetta puutu. Saatat päästä porisemaan tuttujen ja tuntemattomien kanssa missä vain. Hiljaakin voi olla, yksin tai yhdessä, ja tarkkailla maailman menoa kauempaa. Siihenkin on paikkansa. Kohtaamispaikoissa kaikenlaiset ihmiset mahtuvat saman katon ja taivaan alle.

HYVÄN ELÄMÄN ELINYMPÄRISTÖ – MINUN KUOPIONI

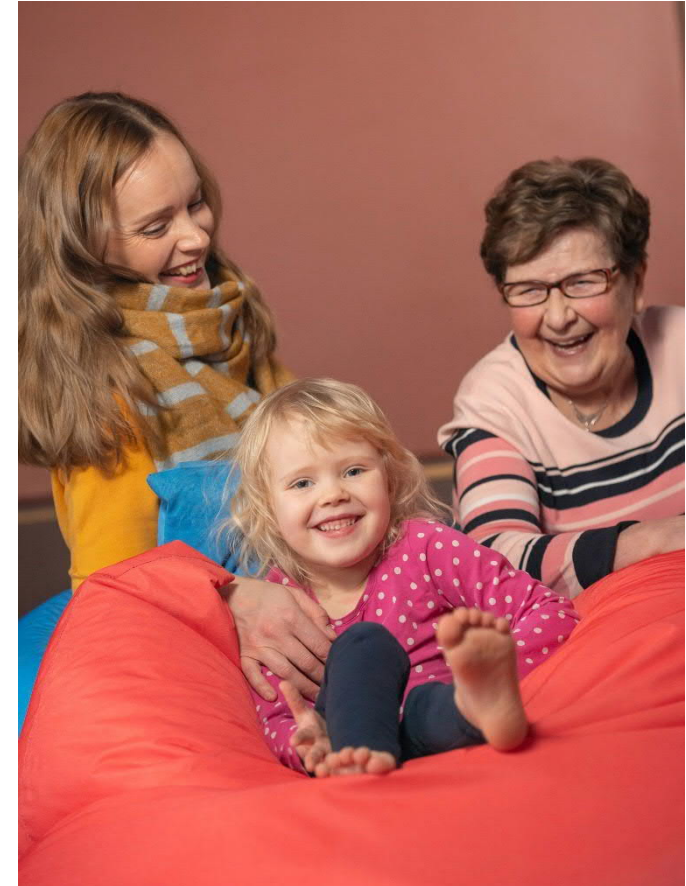

Turvallisuus

Tämä on meidän yhteinen koti-Kuopiomme. Pidetäänhän siitä yhdessä huolta? Ei anneta piittaamattomuuden ottaa jalansijaa vaan välitetään täällä toisistamme ja yhteisöstämme. Autetaan ja arvostetaan toisiamme.

Osallisuus

Sinun, minun, meidän Kuopiomme. Kaupungin tulee olla asukkaidensa näköinen ja asukkaan ääni kuuluu hyvän elämän pääkaupungissa. Osallistu, ota kantaa ja kerro ideasi - täällä on lupa tehdä toisin.

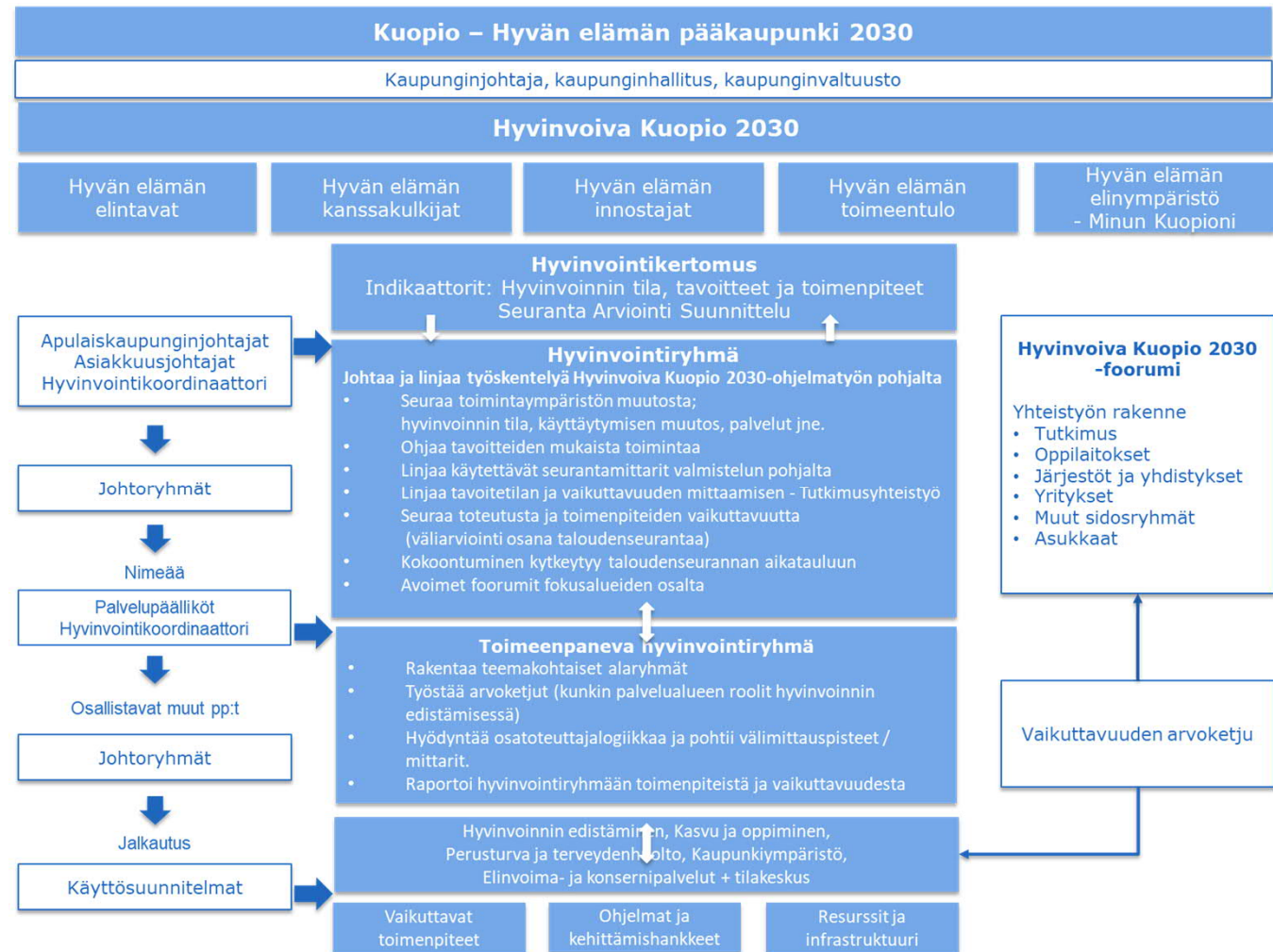

KUOPIO

Hyvinvoiva Kuopio 2030
Toimintatapojen muutos

Hyvinvointityö
osana Kuopion
kaupungin
normaalia
johtamisrakennetta

Hyvinvointityön vaikuttavuuden lisääminen käytännössä

Minkä pitää muuttua

Hyvän elämän pääkaupunki -vision saavuttamiseksi?

Ilmiöt
Osatekijät
Muutoksen mahdollistajat

- Minkä osatekijöiden pitää muuttua, että päämäärä saavutetaan?

Toimenpiteet
Ohjausmekanismit
Teot eri tasoilla

- Millaisia toimenpiteitä tarvitaan, että saadaan muutosta aikaan?

Organisaation eri tasot
Sidosryhmät
Toimijakenttä

- Kenen pitää tehdä toimenpiteitä ja ketä tarvitaan mukaan?

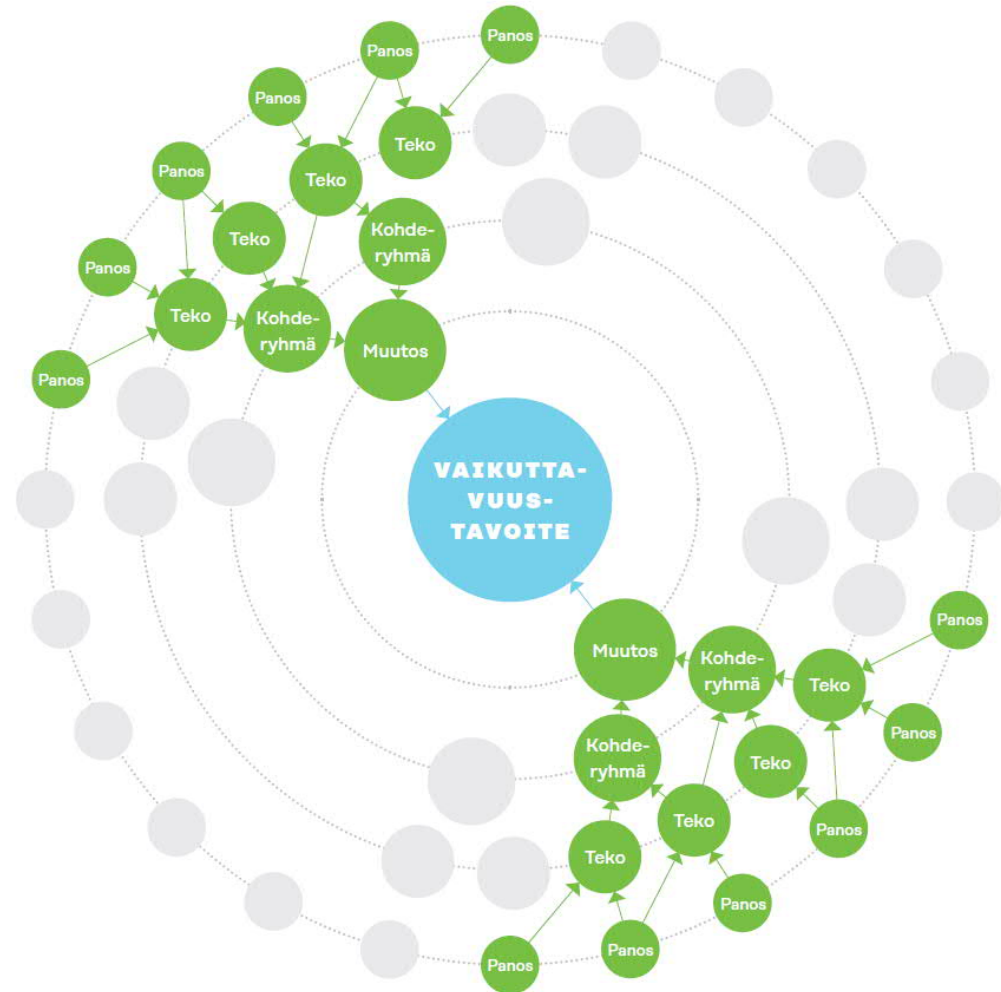
Vaikuttavuuden lisääminen edellyttää ajattelutavan muutosta

- Toiminnan lähtökohtana vaikuttavuustavoitteet

Heliskoski ym. 2019

Vaikuttavuuden "ekosysteemi"

Heliskoski ym. 2019

MATKALLA
HYVÄN ELÄMÄN
PÄÄKAUPUNGIKSI

Kiitos!

KUOPIO